

ZROZUMIEĆ SPRAWOZDANIE FINANSOWE

Gertruda Krystyna Świdarska

ZROZUMIEĆ SPRAWOZDANIE FINANSOWE

Gertruda Krystyna Świdarska

Stan prawny na 1 sierpnia 2022 r.

Wydawca
Grzegorz Jarecki

Redaktor prowadzący
Kinga Zając

Opracowanie redakcyjne
Katarzyna Kruś

Projekt okładek serii
Wojtek Janikowski, Przemek Dębowski

prawolubni

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

Szanujemy prawo i własność
Więcej na www.legalnakultura.pl
Polska Izba Książki

© Copyright by Mac Consulting Sp. z o.o.

ISBN 978-83-8286-810-4

2. wydanie

Wydanie pierwsze ukazało się nakładem wydawnictwa Dyfin w 2018 r.

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.
Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 728 313 462
e-mail: PL-ksiazki@wolterskluwer.com

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	9
Od autorki	11
1. Co warto wiedzieć o sprawozdaniu finansowym	13
1.1. Co to jest sprawozdanie finansowe	13
1.2. Kto sporządza sprawozdanie finansowe i kto ponosi odpowiedzialność za jego rzetelność	15
1.3. Kto i w jakim celu korzysta z informacji zawartych w sprawozdaniu finansowym	17
2. Jak powstaje sprawozdanie finansowe	19
2.1. Rachunkowość a sprawozdanie finansowe	19
2.2. Od zdarzenia gospodarczego do sprawozdania finansowego	20
2.2.1. Rejestracja operacji gospodarczych, czyli księgowość	20
2.2.2. Chronologiczne i systematyczne ujęcie operacji gospodarczych w księgach rachunkowych	21
2.2.3. Stwierdzenie, że księgowania objęły wszystkie operacje gospodarcze – zestawienie obrotów i sald	22
2.2.4. Sprawdzenie zgodności stanów wynikających z ksiąg rachunkowych ze stanem faktycznym – inwentaryzacja	22
2.3. Sporządzanie sprawozdania finansowego	23
2.3.1. Zasady rachunkowości	23
2.3.2. Polityka rachunkowości	25
2.3.3. Polityka rachunkowości a wycena aktywów i pasywów	26
2.3.4. Procedury ustalania wyniku finansowego	27
3. Pierwsze podejście do zrozumienia sprawozdania finansowego	29
3.1. Skąd uzyskać informacje o sytuacji majątkowej i finansowej firmy, czyli o czym informuje bilans	30
3.2. Skąd uzyskać informacje o efektach działalności firmy, czyli o czym informuje rachunek zysków i strat	39
3.3. Gotówka czy zysk. Jak mierzyć efekty działalności firmy	41

3.4. Księgowanie i sporządzanie sprawozdania finansowego przy wykorzystaniu arkusza kalkulacyjnego MS Excel na przykładzie przedsiębiorstwa usługowego Architekci Krajobrazu spółka z o.o.	43
4. Bilans jako źródło informacji o sytuacji finansowej firmy	58
4.1. Co to jest bilans i jakie zawiera informacje	59
4.2. Co to są aktywa bilansu i o czym informują dane w nich zawarte	62
4.3. Aktywa obrotowe	65
4.3.1. Zapasy (rzeczowe aktywa obrotowe)	66
4.3.2. Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	70
4.3.3. Należności krótkoterminowe	71
4.3.4. Inwestycje krótkoterminowe	72
4.3.5. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	75
4.4. Aktywa trwałe	76
4.4.1. Środki trwałe	77
4.4.2. Środki trwałe użytkowane na podstawie umowy leasingu	86
4.4.3. Środki trwałe w budowie	87
4.4.4. Wartości niematerialne	87
4.4.5. Należności długoterminowe	89
4.4.6. Długoterminowe inwestycje	90
4.4.7. Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	92
4.5. O czym informuje struktura aktywów i czego jeszcze można dowiedzieć się o aktywach ze sprawozdania finansowego	92
4.5.1. Prezentacja głównych pozycji aktywów bilansu zgodnie z załącznikiem nr 1 do u.r.	93
4.5.2. Aktywa w informacji dodatkowej	94
4.6. Z jakiego źródła są finansowane zasoby, czyli co to są pasywa	95
4.6.1. Kapitały (fundusze) własne	97
4.6.2. Zobowiązania	99
4.6.3. O czym informuje struktura pasywów i czego jeszcze można dowiedzieć się o pasywach z informacji dodatkowej	104
4.7. Relacje między strukturą aktywów i pasywów	106
5. Rachunek zysków i strat jako źródło informacji o finansowych efektach działalności firmy	110
5.1. Skąd czerpiemy informacje o skuteczności i efektywności wykorzystania zasobów firmy	110
5.2. Przychody z działalności operacyjnej	112
5.2.1. Czy przychodom zawsze towarzyszą wpływy środków pieniężnych ...	113
5.2.2. Kiedy i w jakiej wysokości uwzględnia się przychód w rachunku zysków i strat	114
5.3. Koszty	115
5.4. Jak ustalić koszt wytworzenia produktów	118

5.4.1.	Kalkulacja kosztów wytworzenia produktów	118
5.4.2.	Układ kalkulacyjny kosztów	118
5.4.3.	Koszty bezpośrednie produktów (wyrobów i usług)	119
5.4.4.	Koszty pośrednie produktów (wyrobów i usług)	120
5.5.	Czy wszystkie koszty poniesione w okresie sprawozdawczym wpłyną na wynik finansowy tego okresu	122
5.5.1.	Koszty bezpośrednio powiązane z przychodami	124
5.5.2.	Koszty okresu objętego sprawozdaniem, których nie można bezpośrednio powiązać z przychodami	125
5.5.3.	Koszty będące odzwierciedleniem zmniejszenia wartości aktywów ...	126
5.5.4.	Koszty będące odzwierciedleniem podjętych przez firmę zobowiązań	127
5.6.	Wpływ stosowanej przez firmę polityki rachunkowości na wysokość kosztów	127
5.6.1.	W jaki sposób przyjęte przez firmę szacunki wpływają na wysokość kosztów i wynik finansowy	128
5.7.	Jakich informacji o wyniku finansowym dostarcza rachunek zysków i strat	129
5.7.1.	Informacje o przychodach firmy	130
5.7.2.	Informacje o kosztach firmy	130
5.7.3.	Informacje o obciążeniach z tytułu podatku dochodowego i pozostałych obowiązkowych obciążeniach wyniku finansowego	131
5.7.4.	Informacje o wyniku finansowym	131
5.7.5.	Informacje o wyniku finansowym w wariantcie porównawczym	132
5.7.6.	Informacje o wyniku finansowym w wariantcie kalkulacyjnym	133
5.8.	Jak na podstawie informacji zawartych w rachunku zysków i strat ocenić strukturę wyniku finansowego firmy	134
6.	Jak oceniać efektywność gospodarowania	137
6.1.	Rentowność sprzedaży	138
6.2.	Rentowność majątku	140
6.3.	Rentowność zainwestowanego kapitału, czyli jaka jest opłacalność ulokowanych w firmie kapitałów	140
7.	Jakich informacji dostarcza zestawienie zmian w kapitale własnym	142
7.1.	Cel i przydatność zestawienia zmian w kapitale własnym	142
7.2.	Prezentacja zestawienia zmian w kapitale (funduszu) własnym zgodnie z załącznikiem nr 1 do u.r.	143
8.	Rachunek przepływów pieniężnych jako źródło informacji o „trwałości” firmy	147
8.1.	Rachunek zysków i strat a rachunek przepływów pieniężnych – czym się różnią	147
8.2.	Jakich informacji dostarcza rachunek przepływów pieniężnych	148

8.3. Rachunek przepływów pieniężnych – analiza przeszłości czy przyszłości?	152
9. O czym nie informuje sprawozdanie finansowe	155
10. Sprawozdanie z działalności, czyli także informacje niefinansowe	160
11. Dlaczego sprawozdania finansowe są badane przez biegłych rewidentów ...	165
11.1. Cel badania sprawozdania finansowego	165
11.2. Czyje sprawozdania powinny być badane i kto może badać sprawozdania finansowe	166
11.3. Czynności wykonywane przez biegłego rewidenta	167
Bibliografia	171

WYKAZ SKRÓTÓW

- k.s.h. – ustawa z 15.09.2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz.U. z 2022 r. poz. 1467)
- KSR 1 – komunikat Ministra Rozwoju i Finansów z 27.10.2017 r. w sprawie ogłoszenia uchwały Komitetu Standardów Rachunkowości w sprawie przyjęcia aktualizacji Krajowego Standardu Rachunkowości Nr 1 Rachunek przepływów pieniężnych (Dz.Urz. MRiF poz. 216)
- KSR 2 – komunikat nr 13 Ministra Finansów z 22.06.2010 r. w sprawie ogłoszenia uchwały Komitetu Standardów Rachunkowości w sprawie przyjęcia znowelizowanego krajowego standardu rachunkowości nr 2 „Podatek dochodowy” (Dz.Urz. MF Nr 7, poz. 31)
- KSR 5 – komunikat Ministra Finansów z 28.06.2018 r. w sprawie ogłoszenia uchwały Komitetu Standardów Rachunkowości w sprawie przyjęcia aktualizacji Krajowego Standardu Rachunkowości Nr 5 „Leasing, najem i dzierżawa” (Dz.Urz. MF poz. 77)
- KSR 6 – komunikat nr 2 Ministra Finansów z 21.03.2014 r. w sprawie ogłoszenia uchwały Komitetu Standardów Rachunkowości w sprawie przyjęcia znowelizowanego Krajowego Standardu Rachunkowości nr 6 „Rezerwy, bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów, zobowiązania warunkowe” (Dz.Urz. MF poz. 12)
- KSR 7 – komunikat Ministra Finansów z 27.12.2018 r. w sprawie ogłoszenia uchwały Komitetu Standardów Rachunkowości w sprawie przyjęcia aktualizacji Krajowego Standardu Rachunkowości Nr 7 „Zmiany zasad (polityki) rachunkowości, wartości szacunkowych, poprawianie błędów, zdarzenia następujące po dniu bilansowym – ujęcie i prezentacja” (Dz.Urz. MF z 2019 r. poz. 2)
- KSR 9 – komunikat Ministra Rozwoju i Finansów z 4.01.2018 r. w sprawie ogłoszenia uchwały Komitetu Standardów Rachunkowości w sprawie przyjęcia aktualizacji Krajowego Standardu Rachunkowości Nr 9 „Sprawozdanie z działalności” (Dz.Urz. MRiF poz. 4)
- MSB 315 – Krajowy Standard Badania 315 (Z) w brzmieniu Międzynarodowego Standardu Badania 315 (zmienionego). Identyfikacja i oszacowanie ryzyk istotnego zniekształcenia poprzez zrozumienie jednostki i jej otoczenia – załącznik nr 1.10 do uchwały nr 3430/52a/2019 z 21.03.2019 r. w sprawie krajowych standardów badania oraz innych dokumentów (KRBR Nr 3, poz. 21), [https://www.pibr.org.pl/assets/file/4149,1.10%20KSB%20315%20\(Z\).pdf](https://www.pibr.org.pl/assets/file/4149,1.10%20KSB%20315%20(Z).pdf)
- MSB 330 – Krajowy Standard Badania 330 w brzmieniu Międzynarodowego Standardu Badania 330. Reakcje biegłego rewidenta na oszacowanie ryzyka – załącznik nr 1.12 do uchwały nr 3430/52a/2019 Krajowej Rady Biegłych Rewidentów z 21.03.2019 r. w sprawie krajowych standardów badania oraz innych dokumentów (KRBR Nr 3, poz. 21), <https://www.pibr.org.pl/assets/file/4140,1.12%20KSB%20330.pdf>

- MSR 1 – Międzynarodowy Standard Rachunkowości 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych” – rozporządzenie Komisji (WE) nr 1126/2008 z 3.11.2008 r. przyjmujące określone międzynarodowe standardy rachunkowości zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1606/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.Urz. UE L 320, s. 1, ze zm.)
- MSR 2 – Międzynarodowy Standard Rachunkowości 2 „Zapasy” – rozporządzenie Komisji (WE) nr 1126/2008 z 3.11.2008 r. przyjmujące określone międzynarodowe standardy rachunkowości zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1606/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.Urz. UE L 320, s. 1, ze zm.)
- MSR 8 – Międzynarodowy Standard Rachunkowości 8 „Zasady (polityka) rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów” – rozporządzenie Komisji (WE) nr 1126/2008 z 3.11.2008 r. przyjmujące określone międzynarodowe standardy rachunkowości zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1606/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.Urz. UE L 320, s. 1, ze zm.)
- MSR 16 – Międzynarodowy Standard Rachunkowości 16 „Rzeczowe aktywa trwałe” – rozporządzenie Komisji (WE) nr 1126/2008 z 3.11.2008 r. przyjmujące określone międzynarodowe standardy rachunkowości zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1606/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.Urz. UE L 320, s. 1, ze zm.)
- MSR 38 – Międzynarodowy Standard Rachunkowości 38 „Wartości niematerialne” – rozporządzenie Komisji (WE) nr 1126/2008 z 3.11.2008 r. przyjmujące określone międzynarodowe standardy rachunkowości zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1606/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.Urz. UE L 320, s. 1, ze zm.)
- u.b.r. – ustawa z 11.05.2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz.U. z 2022 r. poz. 1302)
- u.o.p. – ustawa z 29.07.2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (Dz.U. z 2021 r. poz. 1983 ze zm.)
- u.r. – ustawa z 29.09.1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2021 r. poz. 217 ze zm.)

OD AUTORKI

Szanowni Państwo

Sprawozdania finansowe dostarczają wielu wartościowych informacji. W praktyce są często traktowane jako swoista „czarna skrzynka”, która wprawdzie oddaje prawdę o firmie, ale prawdę tę są w stanie odczytać tylko księgowi i finansiści.

Cel, jaki sobie postawiłam, to przekazanie Czytelnikowi umiejętności rozumienia i analizowania informacji zawartych w sprawozdaniach finansowych przez tych, którzy podejmują decyzje związane z daną firmą, a więc zarówno nią zarządzają, jak i ją nadzorują.

Książka jest podzielona na części, w których odpowiadam na pytania, jakie najczęściej stawiają sobie czytelnicy sprawozdania finansowego, a więc: czym jest sprawozdanie finansowe, kto sporządza sprawozdanie finansowe i kto odpowiada za jego rzetelność, jakich informacji dostarcza bilans, rachunek zysków i strat, a jakich rachunek przepływów pieniężnych i zestawienie zmian w kapitale (funduszu) własnym, kto i w jakim celu korzysta z informacji zawartych w sprawozdaniu finansowym, jak oceniać kondycję firmy na podstawie sprawozdania finansowego, jak ocenić stan wypłacalności firmy.

W książce przedstawiłam proces przejścia od zdarzenia gospodarczego w firmie do sprawozdania finansowego, pokazałam, jakie są różnice między księgowością i rachunkowością. Jest ona skierowana zarówno do studentów i słuchaczy studiów podyplomowych, jak i pracowników korzystających z informacji finansowych oraz członków rad nadzorczych.

Starałam się przedstawić merytoryczny aspekt tej ciekawej i przydatnej dyscypliny w sposób pozwalający na zrozumienie treści sprawozdania finansowego oraz możliwości wykorzystania informacji w nim zawartych.

Aby lepiej poznać „kuchnię” tej dziedziny, przygotowane zostały materiały do warsztatów wykorzystujące arkusz kalkulacyjny MS Excel. Są one zawarte w e-booku

Zrozumieć sprawozdanie finansowe. Materiały do warsztatów (<http://macconsulting.pl/publikacje>).

Osobom pragnącym pogłębić wiedzę zawartą w tej książce polecam *Wzorcowy plan kont z komentarzem do ustawy o rachunkowości i Międzynarodowych Standardów Rachunkowości*.

Gertruda Krystyna Świdarska

1. CO WARTO WIEDZIEĆ O SPRAWOZDANIU FINANSOWYM

Każdy, kto podejmuje lub zamierza podjąć współpracę biznesową z określoną firmą, jest zainteresowany jej sytuacją finansową i sięga do sprawozdania finansowego. Każdy zarządzający chce wiedzieć, jak podejmowane przez niego decyzje biznesowe wpływają na sprawozdanie finansowe. Na początek spróbuję odpowiedzieć na kilka pytań:

1. Co to jest sprawozdanie finansowe?
2. Kto sporządza sprawozdanie finansowe i kto odpowiada za jego rzetelność?
3. Kto i w jakim celu korzysta z informacji zawartych w sprawozdaniu finansowym?

1.1. Co to jest sprawozdanie finansowe

Sprawozdanie finansowe¹ jest usystematyzowanym zbiorem danych finansowych. Sposób, w jaki dane finansowe zostaną przedstawione w sprawozdaniu finansowym, zależy od obowiązujących w danym kraju przepisów prawa. W Polsce decydujący głos ma ustawa o rachunkowości, która określa zakres informacji dla:

- jednostek mikro (załącznik nr 4),
- jednostek małych korzystających z uproszczeń (załącznik nr 5),
- organizacji pozarządowych (załącznik nr 6),
- jednostek innych niż banki, zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji (załącznik nr 1),
- banków (załącznik nr 2),
- zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji (załącznik nr 3).

¹ Można mówić o sprawozdaniu finansowym i jego elementach lub o sprawozdaniu finansowym, w skład którego wchodzi sprawozdanie finansowe. Temat ten zostanie rozwinięty w dalszej części książki.

Tabela 1. Zakres informacji w sprawozdaniach finansowych według załączników nr 1–6 do ustawy o rachunkowości

Jednostki mikro (załącznik nr 4)	Jednostki małe korzystające z uproszczeń (załącznik nr 5)	Organizacje pozarządowe (załącznik nr 6)	Jednostki inne niż banki, zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji (załącznik nr 1)	Banki (załącznik nr 2)	Zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji (załącznik nr 3)
Informacje ogólne	Wprowadzenie do sprawozdania finansowego	Wprowadzenie do sprawozdania finansowego	Wprowadzenie do sprawozdania finansowego	Wprowadzenie do sprawozdania finansowego	Wstęp
Bilans	Bilans	Bilans	Bilans	Bilans	Bilans
				Współczynnik wypłacalności (pozycje pozabilansowe)	Pozycje pozabilansowe
Informacje uzupełniające do bilansu					Techniczny rachunek ubezpieczeń majątkowych i osobowych
					Techniczny rachunek ubezpieczeń na życie
Rachunek zysków i strat	Rachunek zysków i strat	Rachunek zysków i strat	Rachunek zysków i strat	Rachunek zysków i strat	Ogólny rachunek zysków i strat
			Zestawienie zmian w kapitale (funduszu) własnym	Zestawienie zmian w kapitale (funduszu) własnym	Zestawienie zmian w kapitale własnym
			Rachunek przepływów pieniężnych	Rachunek przepływów pieniężnych	Rachunek przepływów pieniężnych (metoda bezpośrednia)
	Dodatkowe informacje i objaśnienia	Informacja dodatkowa	Dodatkowe informacje i objaśnienia	Dodatkowe informacje i objaśnienia	Dodatkowe informacje i objaśnienia

Ustawa o rachunkowości wskazuje (w art. 45 ust. 1a), że emitenci papierów wartościowych dopuszczeni, zamierzający się ubiegać lub ubiegający się o ich dopuszczenie do obrotu na rynku regulowanym mogą sporządzać sprawozdanie finansowe według międzynarodowych standardów ogłoszonych w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej, zwanych „MSR”. Standardy te obejmują Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR), Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) oraz związane z nimi interpretacje. Sprawozdanie tych jednostek obejmuje: sprawozdanie z sytuacji finansowej, sprawozdanie z całkowitych dochodów, sprawozdanie z przepływów pieniężnych, sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym, dodatkowe informacje i objaśnienia. Międzynarodowe standardy nie podają jednolitego wzoru sprawozdania finansowego. Jednostka sporządzająca sprawozdania finansowe musi dostosować je do wymagań określonych we wszystkich Międzynarodowych Standardach Rachunkowości i Międzynarodowych Standardach Sprawozdawczości Finansowej.

Zgodnie z MSR mogą także sporządzać sprawozdania jednostki wchodzące w skład grupy kapitałowej, jeśli jednostka dominująca sporządza sprawozdanie zgodnie z MSR.

Zestawienia zawarte w sprawozdaniach finansowych prezentują informacje o kondycji finansowej firmy (jej zasobach i zadłużeniu), efektach prowadzonej działalności (zyskach lub stratach), wpływach i wydatkach (przepływach pieniężnych).

1.2. Kto sporządza sprawozdanie finansowe i kto ponosi odpowiedzialność za jego rzetelność

Sporządzenie sprawozdania finansowego stanowi końcowy etap cyklu rachunkowości finansowej. W cyklu rachunkowości finansowej można wyodrębnić²:

- etap rejestracji zdarzeń, na który składają się: identyfikacja zdarzeń i ich rejestracja w dzienniku, przeniesienie zapisów zarejestrowanych w dzienniku do księgi głównej,
- etap przygotowania sprawozdania finansowego i zamknięcia ksiąg.

² Świdarska, Węclaw (red.), 2016, s. 41.

Za sporządzenie i prezentację sprawozdania finansowego odpowiada kierownik jednostki³. Zapewnia on sporządzenie rocznego jednostkowego sprawozdania finansowego (art. 52 ust. 1 u.r.) nie później niż w ciągu 3 miesięcy od dnia bilansowego⁴.

Kierownik jednostki przedstawia sprawozdanie właściwym organom, zgodnie z obowiązującymi jednostkę przepisami prawa, postanowieniami statutu lub umowy. Sprawozdanie finansowe podpisują – podając zarazem datę podpisu – osoba, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych, i kierownik jednostki, a jeżeli jednostką kieruje organ wieloosobowy – wszyscy członkowie tego organu albo co najmniej jedna osoba wchodząca w skład tego organu w sposób, o którym mowa w ust. 2b. Odmowa podpisu sprawozdania finansowego wymaga sporządzenia pisemnego uzasadnienia dołączonego do sprawozdania finansowego (art. 52 ust. 2 u.r.). Roczne sprawozdanie finansowe jednostki podlega zatwierdzeniu (art. 53 ust. 1 u.r.) przez organ zatwierdzający, nie później niż 6 miesięcy od dnia bilansowego, natomiast skonsolidowane sprawozdanie finansowe – nie później niż 6 miesięcy od dnia bilansowego, na który należy sporządzić roczne sprawozdanie finansowe jednostki dominującej (art. 63c ust. 4 u.r.).

Każda część sprawozdania finansowego powinna być jasno zidentyfikowana. Niezbędne dla poprawnego rozumienia prezentowanych informacji dane powinny być wykazonowane i powtarzane.

Sprawozdanie finansowe oraz sprawozdanie z działalności jednostki sporządza się w języku polskim i w walucie polskiej. Dane liczbowe można wykazywać w zaokrągleniu do tysięcy złotych, jeżeli nie zniekształca to obrazu jednostki zawartego w sprawozdaniu finansowym oraz w sprawozdaniu z działalności (art. 45 ust. 5 u.r.).

Kierownik jednostki oraz członkowie rady nadzorczej lub innego organu nadzorującego jednostkę są zobowiązani do zapewnienia, aby sprawozdanie finansowe spełniało wymagania przewidziane w ustawie (art. 4a ust. 1 u.r.), to znaczy rzetelnie i jasno przedstawiało sytuację majątkową i finansową oraz wynik finansowy (art. 4 ust. 1 u.r.).

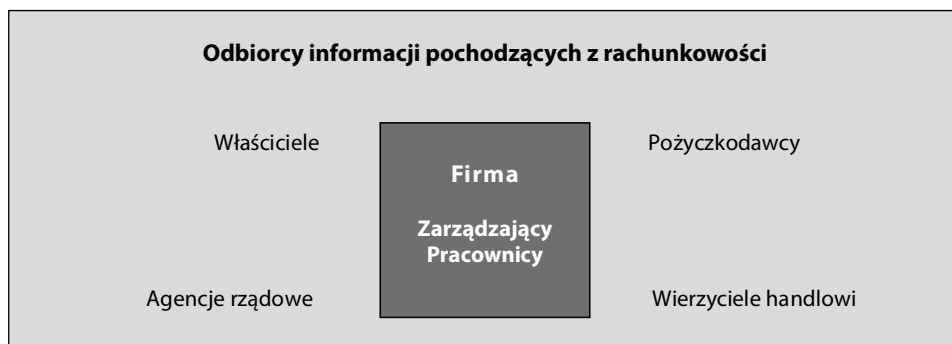
³ Przez określenie „kierownik jednostki” rozumie się członka zarządu lub innego organu zarządzającego, a jeżeli jest to organ wieloosobowy – członków tego organu, z wyłączeniem pełnomocników ustanowionych przez jednostkę. W przypadku spółki jawnej i spółki cywilnej za kierownika jednostki uważa się wspólników prowadzących sprawę spółki, w przypadku spółki partnerskiej – wspólników prowadzących sprawę spółki albo zarząd, a w odniesieniu do spółki komandytowej i spółki komandytowo-akcyjnej – komplementariuszy prowadzących sprawę spółki. W przypadku osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą za kierownika jednostki uważa się tę osobę; do osób wykonujących wolne zawody przepis ten stosuje się odpowiednio. Za kierownika jednostki uważa się również likwidatora, a także syndyka ustanowionego w postępowaniu restrukturyzacyjnym oraz zarządcę sukcesyjnego (art. 3 ust. 1 pkt 6 u.r.).

⁴ Tryb sporządzania skonsolidowanego sprawozdania finansowego określają art. 63c i 63d u.r.

1.3. Kto i w jakim celu korzysta z informacji zawartych w sprawozdaniu finansowym

Sprawozdania finansowe stanowią **jedyną powszechnie dostępną** informację o sytuacji finansowej firmy i są przeznaczone przede wszystkim dla użytkowników zewnętrznych, czyli tych, którzy mają lub planują mieć kontakt z firmą. Z informacji o sytuacji finansowej i wynikach działalności jednostki korzystają zarówno zarządzający (użytkownicy wewnętrzni), jak i użytkownicy zewnętrzni: akcjonariusze i udziałowcy, którzy nie zarządzają firmą osobiście, pożyczkodawcy i wierzyciele handlowi, odbiorcy towarów, wyrobów i usług, urzędy skarbowe i inni zainteresowani.

Rysunek 1.1. Odbiorcy informacji pochodzących z rachunkowości, zawartych w sprawozdaniu finansowym



Źródło: opracowanie własne

Właściciele (akcjonariusze, udziałowcy), którzy nie są menedżerami (nie zarządzają osobiście firmą), potrzebują wiarygodnych informacji pozwalających im ocenić, czy prawidłowo zainwestowali swoje pieniądze, informacji, które pomogłyby im podjąć decyzję, czy zatrzymać akcje, sprzedać je lub kupić. Ponadto chcą wiedzieć, czy spółka jest zdolna do wypłacenia dywidend i w jakiej wysokości.

Pożyczkodawcy (np. banki) i **wierzyciele handlowi** (np. dostawcy) są zainteresowani informacjami, które pomogłyby im ocenić, czy należne kwoty zostaną zapłacone w terminie, czy związane z udzielonymi pożyczkami oprocentowanie będzie spłacone w terminie, czy sytuacja finansowa tej firmy pozwala dobrze rokować na dalszą współpracę gospodarczą oraz czy firma nie zbankrutuje.

Odbiorcy towarów, wyrobów i usług są zainteresowani informacją, czy mogą (szczególnie gdy są związani długoterminowymi umowami) liczyć na terminowe dostawy, jakie są możliwości rozwoju przedsiębiorstwa.

Rząd i jego agencje decydują o alokacji zasobów i z tego powodu wyrażają zainteresowanie aktywnością przedsiębiorstwa i jego efektywnością. Ponadto w celu regulowania tej właśnie aktywności rząd prowadzi odpowiednią politykę podatkową.

Pracownicy i reprezentujące ich grupy chcą wiedzieć, jaka będzie w przyszłości zdolność przedsiębiorstwa do zapewnienia im pracy, odpowiednich wynagrodzeń, świadczeń emerytalnych itp.

Menedżerowie (zarządzający firmą) podejmują decyzje dotyczące działalności w bliższej i dalszej przyszłości. Potrzebują informacji wspierających ich w planowaniu przyszłych działań i kontroli efektywności podejmowanych decyzji.

Różne są oczekiwania odbiorców informacji i zależą one w dużym stopniu od tego, jakimi informacjami dysponują i jaką decyzję mają podjąć. Zarządzający (odbiorcy wewnętrzni) mogą mieć dostęp do informacji dostarczanych bezpośrednio przez rachunkowość, podczas gdy odbiorcy zewnętrzni uzyskują informacje o organizacji głównie ze sprawozdań finansowych. Sprawozdania finansowe mają za zadanie spełnienie potrzeb użytkowników, którzy nie mogą domagać się raportów specjalnie dostosowanych do ich potrzeb informacyjnych. Takie sprawozdania określane są jako sprawozdania finansowe ogólnego przeznaczenia.

Należy także pamiętać, że sprawozdanie finansowe ogólnego przeznaczenia nie jest w stanie zaspokoić wszystkich potrzeb czytelników, że nie dostarcza kompletnych informacji o sytuacji firmy na rynku. Na przykład w sprawozdaniu finansowym nie znajdzie odzwierciedlenia faktu, że firma ma wysoko wykwalifikowanych pracowników czy grupę lojalnych klientów, gdyż nie jesteśmy w stanie wiarygodnie wyrazić w pieniądzu ich wartości. Informacji takich dostarczą raporty wewnętrzne przygotowane przez rachunkowość menedżerską.